

Bördan skjuts mot u-länderna

Med få förhandlingsdagar kvar innan klimattoppmötet i Köpenhamn inleds är alla stora frågor fortfarande olösta. Sveriges, och i praktiken EU:s, chefsförhandlare Anders Turesson säger dock till Arbetaren Zenit att han tror på en rimlig kompromiss. Han menar att utvecklingsländerna måste ta en större del av ansvaret.

EU:s finansministrar kunde i förra veckan inte enas om klimatfinansiering till utvecklingsländerna, pengar som u-länder behöver för bland annat utsläppsminskningar och anpassningsåtgärder. Mötet slutade i oenighet efter att både Polen och Tyskland motsatt sig förslaget om hur mycket varje EU-land ska bidra med. Att finansministerrarna inte kunde enas om finansiering kallades av Greenpeace för ett "fiasko".

Marlene Grundström arbetar som klimatrådgivare för Aprove, ett nätverk av europeiska biståndsorganisationer där bland andra Svenska kyrkan och Diakonia är medlemmar. Hon ser med oro på att EU inte har beslutat om en position i finansieringsfrågan och sätter sitt sista hopp till Europeiska rådets möte i Bryssel i slutet av veckan.

– Det är sista chansen nu. U-länderna vill ha besked om denna så avgörande fråga och har själva kommit med förslag. Om EU:s stats- och regeringschefer inte kommer överens i Bryssel kommer EU att få sitta tyst på förhandlingarna rörande finansieringsfrågan. Det är bara en veckas förhandlingar kvar innan Köpenhamn. Om inte EU agerar nu är det alldeles, alldeles för sent, säger Marlene Grundström.

En knäckfråga är var ifrån pengarna ska tas. Enligt det finansieringsförslag som EU förhandlar om ska en del pengar tas från nuvarande bistånd, vilket enligt Marlene Grundström är problematiskt eftersom de behövs för annat så som fattigdomsbekämpning, vård och utbildning.

MED ENDAST NÅGRA FÅ förhandlingsdagar kvar innan Köpenhamnmötet finns det ingen enighet internationellt om något av de fem mål som antogs på klimattoppmötet på Bali 2007. Sveriges chefsförhandlare Anders Turesson, som i praktiken kommer att leda förhandlingarna i Köpenhamn för EU, erkänner att inget av de fem målen – gemensam vision, utsläppsminskningar, anpassning, teknologiöverföring och finansiering – är i hamn.

– Nej, det är de inte. Men vi har gjort stora framsteg när det gäller att utveckla en del koncept och

EU anklagas nu av flera klimatorganisationer för att närma sig USA och försöka lämpa över allt fler åtgärder på världens fattiga länder. Bilden är från en aktion som hölls i Prag i lördags för att uppmärksamma den internationella aktionsdagen för klimatet.

idéer. Det betyder inte att vi är eniga om dem, men de ligger på bordet för förhandlingar. Det i sig är resultatet av ett mödosamt arbete, säger Anders Turesson till Arbetaren Zenit.

Han är dock hoppfull inför Köpenhamnmötet och tror att de möten som pågår parallellt, som G20-mötet tidigare i höstas och Major Economies Meeting, MEM, ett möte för världens största utsläppare, kommer att underlätta förhandlingarna:

– Det finns många frågor som är av ytterst politisk natur som är väldigt svåra, där vi hoppas på draghjälp från parallella processer på politisk nivå. Under Major Economies Meeting har USA varit drivande, vilket är positivt.

EFTER FN-FÖRHANDLINGARNA i Bangkok är många u-länder och miljöorganisationer upprörda över Sveriges och EU:s förslag om att riva upp Kyotoprotokollet för att få med sig USA och även Kanada, Japan och Australien (se Arbetaren Zenit 42/2009).

Marlene Granström är förvånad över EU:s plötsliga vändning: – Det är märkligt att EU ger upp kampen innan den ens har

börjat. I stället för att överge Kyoto borde EU ligga i intensivt just nu för att få fler industriländer som Kanada, Japan och Australien med på ett fortsatt Kyotoprotokoll.

De 130 u-länder som ingår i G77 plus Kina har de senaste veckorna anklagat EU och Sverige för att man genom att överge Kyotoprotokollet öppnar för ett tandlöst avtal utan samma bett och gemensamma bindande åtaganden samt att man närmar sig USA, men Anders Turesson är av en annan åsikt:

– Vi är öppna för en diskussion med andra parter, men vi har noga analyserat och övervägt vilka alternativ som finns och kommit fram till att vårt nya förslag ger en högre sannolikhet för högre ambitioner. Vi är angelägna om att Kyotoprotokollet inte blir en sak bara för Europa.

Niclas Hällström, klimatexpert på Naturskyddsföreningen, skulle önska att EU visade ledarskap och stred för Kyotoprotokollets bevarande:

– USA har tappat åtta år under Bush. I stället för att låta världen

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.

FOTO: JAN TRESTIK/SCANPIX

kompromissa på USA:s villkor gäller det, precis som vid Kyotoprotokollets tillkomst, att stå upp för dess principer och våga gå vidare, och samtidigt kräva att USA och Obama kommer i kapp med råge så snabbt som möjligt.

UNDER KLIMATTOPPMÖTET i Bali för två år sedan tvingades till slut USA att ge med sig på vissa punkter. På Arbetaren Zenits fråga om varför USA ska tillåtas att sätta villkoren menar Anders Turesson att så inte är fallet.

– Det finns många svåra frågor i det läggspel som vi ska lägga i Köpenhamn. Ett problem är att u-länderna vill bibehålla en åtskillnad mellan i- och u-länder för att därigenom värja sig mot åtaganden.

Har inte i-länderna ett större ansvar?

– Jo, det har vi självklart, men det betyder inte att vi inte har några krav alls gentemot u-länderna. Stora u-länder, till exempel Kina och Indien, har ofta hög kapacitet och är nödvändiga parter i ett avtal för framtiden. Ett avtal som inte leder till att de länderna förändrar sin utveckling blir ju faktiskt verkningslöst, säger Anders Turesson.

Niclas Hällström menar att EU "avslöjar sig" i den här frågan.

– Vi ser hur skulden för att det går dåligt i förhandlingarna allt

mer läggs på u-länderna. Detta är djupt beklagligt, säger han.

– Klimatkonventionen är glasklar: i-länderna, som ju faktiskt orsakat klimatkrisen och byggt

“Det är märkligt att EU ger upp kampen innan den ens har börjat.”

sina samhällen och sitt välstånd på billigt fossilt bränsle ska stå för merkostnaderna i u-länderna för både omställningen till klimatsmarta samhällen och anpassning till klimatförändringarna. Detta är rimligt ur ett historiskt ansvarsperspektiv, men också helt nödvändigt ur ett krasst egenintresse för oss i den välbärgade delen av världen eftersom minskade utsläpp på sikt måste ske även i u-länderna, säger Niclas Hällström.

SVERIGE SOM ordförandeland står för en svår uppgift: att överbygga klyftan mellan rika och fattiga länder. Men Anders Turesson är inte orolig och tror på, vad han kallar, en rimlig kompromiss:

– Köpenhamn måste bli ett väldigt viktigt steg, men naturligtvis inte alla steg på en gång.

SHORA ESMAILIAN

shora.esmailian@arbetaren.se